

Mensbeelden in de hedendaagse filosofie

Existentialisme

J.P. Sartre 1905-1980

Camus (1913-1960) De Beauvoir (1908-1986)

Sneek 2020-1

1

Sneek 2020-1

2

Kernbegrippen

- De mens is geworpen in vrijheid
- De existentie gaat vooraf aan de essentie
- Bestaan van God wordt verworpen
- Vrijheid bewust ervaren → angst

Sneek 2020-1

3

Invloed van Husserl

- Fenomenologie = leer van de verschijnselen.
- Husserl zegt dat de samenhang tussen de verschijnselen zit in het transcendentaal ego.
- Sartre zegt er is een stroom verschijnselen (zijnden) en er is bewustzijn. Dat zijn twee niet tot elkaar te herleiden, maar verweven zaken, die beide boven de verschijnselen uitgaan.(transfenomenaar)

Sneek 2020-1

4

Invloed van Heidegger

- De wereld van de dingen bestaat op zich (sein)het is onbeweeglijk en valt met zichzelf samen.
- De wereld van de mensen is altijd in spanning tussen wat je bent en de wereld om je heen. Mensen zijn voor-zich (Dasein)
- Existentie is het gericht zijn op iets buiten jezelf, is een verhouding met de wereld aangaan, is beweging, is spanning.

Sneek 2020-1

5

Sartre

- Als het bewustzijn bestaat als tegendeel van het pure zijn, dan moet het steeds het zijn teniet doen.
- Néantiser = teniet doen
- Alsof bewustzijn lava is; als het niet in beweging blijft stolt het en wordt het een ding i.p.v. een activiteit.
- En-soi en pour-soi

Sneek 2020-1

6

Angst

- Angst voor de vrijheid
- Volledige verantwoordelijkheid
- Geworpen in vrijheid
- Kwade trouw (*mauvaise foi*)
- De hel dat zijn de anderen

Sneek 2020-1

7

De andere existentialisten

- Journalistiek, nieuwe media, toneelstukken, romans spelen een belangrijke rol.
- Verschil Sartre - De Beauvoir gaat over de rol van de ander.
- Het verschil met Camus gaat over omgaan met het absurde, maar ook over gebruik van geweld.

Sneek 2020-1

8

Wending naar marxisme en politieke activiteit

- Aansluiting bij communisme (1950-1956)
- Reis naar Sovjet Unie → breuk met Merleau Ponty en in 1952 breuk met Camus.
- Breuk met Sovjet- communisme na Hongaarse opstand (1956) maar wel bezoek aan Cuba (1959)
- Actief in Zuid Afrika, Russelltribunaal 1966 en studentenopstand 1968, bezoekt Baader-Meinhof 1974 in gevangenis.

Sneek 2020-1

9

Mensbeeld

- Geworpen in vrijheid
- Angst voor de vrijheid
- Verantwoordelijkheid
- In praxis vormt de mens de wereld en zichzelf
- De mens is historisch en zoekt het nieuwe
- Het gemeenschappelijke doel van mensen is de vrijheid, maar in die strijd staat mijn vrijheid (vaak) tegenover die van anderen

Sneek 2020-1

10